

tes, *nolite timere*, Joan. VI. Item tibi ab eo dici credito. Ergo quoties angustiariis, recipe te in fundum animæ tuæ et revoca eo cogitationes tuas; mox enim invenies ibi Deum, et dices cum Davide: *Memor fui Dei et delectatus sum*. Nautæ in tempestale metuenti dicebat Julius Cæsar: « Confide; Cæsarem vobis et fortunam ejus. » Plutarch. in apoph. Hoc tibi a Deo quoque dici puta, quoties jactaris vitæ hujus procellis.

IV. Deus est, qui est, per æternitatem; quia semper est in præsentibus, carens præterito et futuro, habens æternitatem inamissibilem, et præterea totam simul possidens, ita ut quovis momento æternitatis fuerit; et sic in illo omnis sapientia, omnis amor, omne gaudium, et omnis felicitas, gloria, etc.

Homo e contra est, qui non est, qui antequam crearetur, habuit æternum non esse, et cum morietur, redibit ad suum non esse; ac licet resuscitandus sit, habebit tamen suum non esse possibile, quia potest perdere suum esse; denique suum esse, suas cogitationes, affectus, gaudia, felicitatem, etc. non simul sed per partes tantum habet. De nobis dicitur: *Dies mei sicut umbra declinaverunt, et ego sicut fœnum arui*. De Deo vero: *Tu autem Domine in æternum permanes, et memoriale tuum in generationem et generationem*: Psal. CI.

Hinc discere primo, desiderare æternam felicitatem, ubi possidebimus divitias infinitas, non centum aut mille annis, sed infinitis sæculis, non sensim et successive commoda et delectationem earum percipientes, ut fit in hoc mundo; sed simul et cumulativam, ita ut ex apprehensione hujus ævi, omnia ejus gaudia simul percipere simus.

Secundo, contemnere mundum et temporalia omnia. Quia licet omnia quæ in mundo sunt possideas, nihil tamen habes respectu æternitatis; quia omnia perdes, nec aliud tibi supererit, quam tristis memoria rerum perditarum, eoque tristior, quo visæ tibi fuerint dulciores; imo præsentem senties mœrorem, quoties recordaberis illius non esse, in quod redibunt tuæ divitiæ ac deliciae: toties enim concutietur tibi pectus, quoties tibi in mentem veniet, hæc finem habitura esse. Accedit quod temporalia non simul afferunt, aut gustanda porrigit sua commoda, suum nectar, sed guttatim et per momenta; in cœlo autem omnis dulcedo simul propinatur, simul hauritur per omnem retro æternitatem.

V. Deus est, qui est quoad immutabilitatem, Malach. III. *Ego Dominus sed non mutator*. Est autem immutabilis secundum substantiam, perfectiones et attributa sua. Nunquam fit ditior, sapientior, potentior, benignior, justior,

gloriosior; licet modo magis, modo minus glorificetur ab hominibus. Etsi totus mundus periret, non idcirco ei quidquam periret, quia ipse sibi sufficiens est, et omnia in se continet eminenter, quæ sunt extra ipsum, eaque respectu ipsius nihil sunt: *Tamquam momentum stateræ*, ait Sapiens c. XI. *sic est ante te orbis terrarum; et tamquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram*. Secundo, secundum actus voluntatis, consilia, decreta, quæ nunquam mutat, sed ab æterno determinata habet; quod nunc vult, ab æterno voluit. Etsi legatur aliquando mutasse sententiam, uti cum pepercit Israelitis: Exod. XXXII. et Ninivitis: Jonæ III. id intelligendum est, mutatam esse hominum, non Dei sententiam: « Deus enim consilium non mutat, sed rem » ait Sanctus Gregorius I. XXII. mor. cap. XXIV. Et quia homines mutati aliquid meruere iudicium, ideo improprie dici potest mutatam esse Dei decretum: verbi gratia, si Deus manu sinistra portendat contra male agentes gladium, manu vero dextera versus pœnitentes et bonos coronam: (sicut in Apoc. cap. I. in ore visus est gerere gladium ancipitem, in dextera vero stellas) si quis initio currat versus gladium, dicit illi Deus: Ego te transfigam. Sed si is mutet gradum, et currat ad dexteram et coronam, dicit ei Deus: Ego tibi parcam. Hic profecto non est mutatus Deus aut decretum ejus; sed potius peccator et iter ac propositum ejus. Tertio secundum locum, quia est immensus.

Homo e contra est, qui non est, quia mutabilis totidem modis. Primo, secundum esse substantiale, quia id amittere potest, cessat nimirum libero Dei influxu; similiter secundum affectiones et proprietates naturales, ætatem, formam, divitias, prudentiam, iudicium, etc. adeoque corrumpitur potius homo quam est, dum desinit esse quod fuit, et incipit esse quod non fuit. « Corripitur enim, (ait ex Plutarcho Eusebius l. XI. de præparat. evang. cap. VII.) juvenis in virum, vir in senem, puer in juvenem, infans in puerum, et qui heri fuit, in eum qui est hodie, quique hodie est in crastinum; manet autem nullus idem. » Quare de hominibus verissime dicit David Psal. CI. *Sicut oportorium mutabis eos et mulabuntur*. De Deo vero: *Tu autem idem ipse es*. Secundo, secundum actus voluntatis, consilia, decreta, etc. Quo sensu dicit David: *Omnis homo mendax*. « Quomodo si sumus iidem, (ait Eusebius loc. cit.) aliis nunc, quam ante, gaudemus? Alia modo amamus atque odimus, aliis passionibus movemur, etc. » Tertio, secundum locum, quia cum sit limitatæ quantitatis et limitatum locum occupet, necessario est loco mobilis.

Discimus hinc primo, neminem Deo dare, ne-

minem auferre quid posse, quia id Deum non ditiosem, hoc non facit pauperiorem. Frustra ergo sibi blanditur, qui multum se pro Deo fecisse existimat: sibi enim potius, quam Deo laboravit, cui nihil inde accedit, licet debeatur omne obsequium. Unde Job. cap. XXXV. ait: *Si peccaveris, quid ei nocebis, et si multiplicatæ fuerint iniquitates tuæ, quid facies contra eum? Porro si juste egeris, quid donabis ei? Aut quid de manu tua accipiet? Frustra etiam insanit, qui suis blasphemis et sceleribus Deo nocere, mœrorem inferre, et de illo se ulcisci putat. Sibi enim, non Deo nocet; caput rupi nihil obest, sed sibi infligit vulnus quod sentiet suo tempore.*

Secundo, super omnia timere sententiam æternæ damnationis, quia erit fixa, stabilis et irtractabilis in omnem æternitatem, sicuti ipse Deus semper erit idem, inflexibilis, et immutabilis. *Ego sum, qui sum*, ait Dominus, Hebraice, *Ero, qui ero*. Itaque licet damnati milles clamant ad Deum, semper is respondebit: *Ero qui ero, sum qui sum*. Immobile saxum est sententia damnationis. Væ illi, in quem ceciderit! Cogita nunc, quæ tibi foret mens, si post damnationem animo recoleres, te premi saxo illo et sententia immobili? Nimirum nullis vocibus exprimere miseriam tuam posse. Ergo dum in potestate nostra est fugere hoc pondus, fugiamus, et a sinistra Dei ad dexteram propereamus.

Finiamus cum S. Tiburtio martyre, fratre Valeriani sponsi S. Cæciliæ, qui cum ab Almachio præfecto ob susceptam fidem insanæ argueretur, respondit: « Utinam dignetur nos (Deus) referre in numerum servorum suorum, qui respuerunt id, quod videtur esse et non est: et invenerunt illud, quod non videtur esse et est. » Cui Almachius: « Quid videtur esse quod non est? » « Omnia, (inquit Tiburtius) illa quæ in mundo sunt, quæ et cultores suos ad æternum exitum per brevis temporis lætitiâ ducunt. Quod vero est et non videtur esse, est vita justorum et supplicium injustorum. » Ut in vita S. Cæciliæ.

CONCIO V.

JACTANTIA ET PROPRIA LAUS CULPATUR.

I. Jactantia noxia. — II. Stulta. — III. Odiosa. — IV. Suspecta. — V. Vana.

THEMA.

Quid dicis de teipso. Joan. I.

Jure meritoque angelum appellavit Dominus Joannem ante octiduum. Simillimus enim est angelo illi Judic. XIII. qui a parentibus Samsonis bis rogatus, ut diceret illis nomen suum quod ab illis honoraretur, renuit, nolens hono-

rem recipere ab hominibus. Et quid aliud fecit Joannes in hodierno Evangelio? Nonne sapius interrogatus quis esset, noluit dignitatem suam prodere, ne vane et plus æquo coleretur ab hominibus? Confundit ergo Joannes stultam mundi superbiam, dum ipse tantus heros de se interrogatus, humillime respondet et fere per negationes tantum: *Non sum, non sum, non sum*: tametsi vere dicere poterat, se Eliam et prophetam esse. Non ita filii hujus sæculi: qui mira et magna de se prædicant, tametsi multoties sibi indebita. Hujusmodi gloriosus iste rex, singularis ferus, qui depastus est Dei vineam, scilicet synagogam Judæorum. Singularis autem ferus erat, « Quia superbus, inquit Sanctus Augustinus in eum locum; solus enim superbus dicit: Ego sum, ego sum et nemo alius. » Superbi igitur dicunt: Ego sum, humilis vero Joannes: Non sum. Ultra vobis responsio magis placet, auditores? Seipsum extollentis? An seipsum deprimentis? Nulla deliberatione opus. Quam enim noxia, stulta, odiosa, suspecta et vana sit jactantia et laus propria, facile ostendemus.

I. Noxia est, quia destruit meritum operum bonorum, et quod prius vinum erat, vertit in aquam, quod sapidum, facit insipidum, quod laude dignum, facit illaudabile; ut enim gallinæ, posito ovo glossitantes, produnt ovum suum et inde eo spoliantur; ita ad unguem, qui virtutes suas ipse canit, meritum et laudem earum perdit. Scimus ex Isaia cap. XL. Ezechiam regem, quod legatis regis Babylonis monstraverit thesauros et divitias domus suæ, in pœnam ejus vanitatis, audisse a Domino per os Isaia: *Ecce dies venient et auferentur omnia, quæ in domo tua sunt, in Babylonem*. Isa. XXXIX. Unde S. Beda in IV. Reg. cap. XX. et Eucherius: « Ezechias, inquit, vane ostentans thesauros suos significat servum Dei, dum virtutes suas vanæ gloriæ prodiderit, mox eas perdere et in dæmonum dominio thesauros bonorum operum infelici commutatione transire. » « Depradari desiderat, qui thesaurum publice portat in via, inquit S. Gregorius hom. XII. » Non abs causa præcepit Deus, ut ovium primogenita (quæ scilicet ei offerenda erant) intonsa offerentur: *Non tondebis primogenita ovium*, quia scilicet opera bona, quæ Deo offerenda sunt, non debent per vanam ostentationem denudari hominibus, ut explicat S. Gregorius VIII. moral. c. XXXIV. Exemplum refert S. Gregorius Turo-nensis in Glor. confess. c. XXXII. de quadam conjugē, quæ apud Arvernos vixerat cum ma-

rito servata utrimque virginitate : cumque mortua in sepulchrum deponeretur et maritus diceret : « Gratias ago Deo meo quod ei conjugem meam reddam impollutam : » ipsa de sepulchro vocem reddidit : « Sile, sile vir Dei, quia non est necesse nostrum nemine interrogante aperire secretum. » Timuit nimirum sapientissima virgo conjugii, ne meritum virtutis dum prodit, perderet. Denique quamobrem putatis, præcepit Elisæus servo suo Giezi misso cum baculo ad excitandum a morte puerum, ut neminem per viam salutaret ? IV. Reg. IV. Nimirum ne miraculum faciendum ulli aperiret, et ita per inanem gloriam miraculum impediretur, ut notat Theodoretus q. XVII.

II. Stulta, quia prodit animi levitatem, et ofuscatur primum virtutes aliaque heroica facta cæteroquin laude digna ; uti contingit Mario duci alias probatissimo, qui præclaris suis actis per inanem jactantiam tenebras offudit. Unde dicimus : « Propria laus sordet. » Et Cato : « Non te collaudes, nec te culpaveris ipse. Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanitas. »

Quare sicut majores umbræ ostendunt solem esse depressiorem, adeoque jam inefficaciorem, et contra minores umbræ, solem arguunt altiorum et vim majorem præditum ; ita quo quisque magis se dilatat ostendendo se et sua, tanto se viliorem et invalidiorem ostendit ; et contra. Mira res et ænigmati similis hæc est, dum laudem tibi præripis, laudem perdis ; dum respicis, acquiris : nimirum dum laudem tibi usurpas, alienam eam tibi indebitam esse prodis ; unde perdere mereris. Places tibi in oculis tuis ; sed si haberes oculos meos vel alterius, tibi minime placeres, dicebat quidam glorioso hujusmodi militi.

III. Odiosa, quia injuria quadam afficit audientem et quasi pro amente habet. Nam cum sapiens ridere et abominari soleat eum, qui seipsum laudat, ideo sui laudator quærit sibi stultum, cui merces suas foetentes ac putridas vendere, aut saltem vanales exponere queat. Solus enim insipiens non offenditur ; cum audit aliquem proprias decantare laudes. Unde Xenophon dicebat, eam laudem esse molestissimam, quam sibi quisque ipse tribuit, apud Plut. de sui laude, etc. Qui detrahit aliis, per horam auditur et toleratur : qui vero seipsum laudat, gravis et molestus est audienti etiam per breve temporis spatium ; quam ob causam David Psal. XI. dixit : *Disperdat Dominus linguam magniloquam.* Et Sapiens Prover. c. XXVIII. *Qui se jactat et dilatat, jurgia concitat.* Intellexit hoc et Cato ille, qui interrogatus cur inter multos nobiles ipse statuam in foro non haberet ? « Malo, inquit, bonos ambigere, quamobrem di non meruerim ; quam quod gravius est, cur

impetrarim mussitare ; » apud Majol. tom. II. canic. coll. I. Sapit igitur et gratus est quisque laudem vel gloriam sibi non arrogat, tametsi eam meruit. « Nos quoque, inquit S. Chrysostomus, hom. III. in Matth. famulos habentes, tunc eos maxime comprobamus, quando cum bona gratia in omnibus obsecuti, nihil se grande arbitrantur egisse. Itaque si bona tua vis magna facere moli ea magna putare. » Sic ille.

IV. Suspecta et temeraria. Excæcati enim philautia sæpe laudant, quæ laudem non merentur : et si eorum gesta in lucem protraherentur, sæpe futilia et inania deprehenderentur. Qui multum ostentant, plerumque parum præstant. Larus avis cum parit, multum clamorem edit, at vero tandem plumosum et paucam carnis partem edit, Pier. l. XXIII. hierogl. Ita apud Lucianum in dial. advers. indoctum. Evangelus Tarentinus in theatro fidibus certaturus cum aliis, prodit auro, purpura et gemmis insinguis, cithara supra quam dici potest, aureis annulis, gemmis, picturis exornata, ita ut spectatores omnes in admirationem raperet et incredibili spe repletet ; verum aggressus ludere, personat agreste quiddam inersque et incompositum, simulque dum immodice citharam increpat, rumpit tres fides ; itaque ab omnibus derisus, a ludorum vero præfectis loris cæsus et theatro exturbatus est. Hunc secutus Eumelus quidam Eleus, pervetustam citharam afferens, cujus lignei erant clavuli, ipse vestem indutus, vix una cum ferro decem denariorum pretii. At ille et bellum edebat carmen, et rite sicut ars poscebat, chordas feriens modulabatur.

Itaque et victor abibat, præconis voce proclamatus. Quis non videt hic jactabundum hominem suis coloribus depictum ? Simile certamen fuit Goliathi et Davidis : quorum ille jactabundo ore dicebat : *Numquid ego canis sum, quod tu venis ad me cum baculo ? Veni ad me et dabo carnes tuas volatilibus cæli et bestiis terræ.* Thalmudistæ aiunt, vel fingunt potius eum dixisse : Expuam in te ut submergaris in saliva mea : aperiam os meum et glutiam te. David contra in nomine Domini confisus obviat illi cum baculo et funda prævaletque contra eum, I. Reg. XVII. *Non ergo gloriatur accinctus æque ut discinctus,* ait Achab ad regem Syriæ, III Reg. XX. Exitus acta probat : nec potest quisquam secure gloriari ante ultimum illum judicii diem, qui unus omnia patefaciet. « Soli Deo de se credendum est, inquit S. Hilarius, qui solus se novit. » Et I. Reg. II. *Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes ; recedant vetera de ore vestro, quia Deus scientiarum Dominus est,* quasi dicat : ne gloriemini quasi angelorum et senum scientia polleatis ; quia Deus scientiarum Dominus est.

V. Vana et inanis. Vel enim laude indignum

est quod jactas ; et immerito gloriaris ac vanus es : vel dignum ; et laus Deo potius debetur, quam tibi. Unde Apostolus I. Cor. IV. ait : *Quid habes quod non accepisti ? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis ?* Nam et quod velis bene agere a Deo est ita te movente, ut libere velis. Et licet opus bonum sit laude dignum (ad Rom. II. *Gloria et honor in omnem animam operantis bonum*) vult tamen Deus ut eum honorem ab ipso expectes, velut ejus causa et fonte. Sic voluit ut Adam imponeret nomina animalibus brutis : non tamen sibi ipsi, sed ipse ei nomen imposuit ; quia vult ut alios quidem honoremus, nostrum tamen honorem, titulum et nominis celebritatem ab ipso capiamus. Deus principale agens in bonis nostris operibus est, ipse movet et excitat ad agendum, vires dat ad perficiendum, cooperatur et manum quasi ducit agentibus : *Numquid ergo gloriabitur securus contra eum, qui secat in ea ? Aut exallabitur serra contra eum a quo trahitur ?* inquit Isaias c. X. Itaque « Fratres, inquit S. Bern. serm. XIII. in Cant. nemo vestrum velit laudari in vita ista ; quia quidquid hic favoris captas, quod ad Deum non retuleris, ipsi furaris. » Gloria operum nostrorum anathema est Deo ; nec sine gravi sacrilegio licet aliquid de eo furari vel contingere. Scimus quam punitus sit ille Achan, qui furatus est de anathemate, Jos. VII. Quemadmodum ergo castissimus patriarcha Joseph heram suam domino reliquit illibatam, quod uxor ejus esset, Gen. XXXIX. ita nos relinquamus Deo gloriam ; ipse enim dixit : *Gloriam meam alteri non dabo.* Isa. XLVIII.

Denique observandum, quod S. Isidorus in orat. de humilitate scribit : « Qui rebus externis gloriantur, in iis a bestiis superantur. Magna corporis mole præditus es ? Quæ est hæc si cum elephantis mole comparetur ? Fortis es et intrepidus ? At leo longe te superat, de quo scriptum est : Leo fortissimus animalium ad nullius pavebit occursum. Cantu ac vocis modulatione insignis es ? At cycnus, lusciniæ et plurimæ aliæ vocales aves, majus miraculum in suo cantu excitant. Pulcher es ? Et pavo insigni pulchritudine præstat, et aves aliæ multæ et scorta etiam pulchritudine gloriantur. Arte aliqua præstas ? Quid in hac re apibus est sapientius, quarum opera quis pictor, aut geometra possit imitari ? Tenui ac subtili veste uteris ? Hac te superant araneæ. Celeritate pedum vales ? Rursus primatum tenent lepus, caprea, etc. Acuto visu præditus es ? Non ut caprea, ut aquila. Acute audis ? At acutius asinus. Acuto es odoratu ? Canis te superat. » Omnia hæc expendit absque dubio S. Joannes, qui nihil præter vocem se reputans, respuit honorum titulos, et proinde a Christo tanto magis laudari promeruit : sciens

id Prov. XXVII. *Laudet te alienus, et non os tuum.* Idem accuratissime præstitit Christus, qui miracula sua, tametsi poterat, non tamen sibi, sed Patri adscripsit : uti Luc. VIII. *Narra quantal fecerit tibi Deus, etc.* Quos duces et magistros nostros imitemur, auditores, ut tandem ab ipso judice nostro Christo laudari mereamur in judicio.

CONCIO VI.

DE FACILITATE ET SUAVITATE CONFESSIONIS.

I. Confessio facilis respectu expiationum aliarum nationum. — II. Respectu tribunalis mundi. — III. Respectu damnationis æternæ. — IV. Respectu vermis conscientie. — V. Respectu fructus.

THEMA.

Confessus est et non negavit. Joan. I.

Judicum cap. XIV. legimus Samsonem, cum descenderet in Thamnata ad desponsandam sibi uxorem, et appropinquaret vineis oppidi, obvium habuisse catulum leonis sævum et rugientem, sibi occurrentem, cujus tamen aspectu nihil perterritus Samson, irruente in se Spiritu Domini, *Dilaceravit leonem, quasi hædum in frusta discerperet, nihil omnino habens in manu.* Postea cum ad eundem locum reversus esset, vidit examen apum et favum mellis in ore leonis, quem occiderat : acceptum igitur favum comedit in via, atque ita reperit dulcedinem, ubi minime quævisisset in truculento animali. Existimo non paucos esse, qui ad proximam Christi Domini festivitatem desiderent quidem et ipsi uxorem sibi desponsare, Dei gratiam videlicet, suavissimam cordis humani conjugem, et optatissimum *adjutorium.* Sed vero in ipso itinere occurrit illis catulus leonis rugiens et sævus, confessio videlicet. Sic enim Jacob dixit de filio suo Juda : *Catulus leonis Juda,* Gen. XLIX. (Judas autem confessio exponitur) qui quidem multos terret, ut a cæpto itinere resiliat. Neque rationes illis desunt, quibus timiditatem suam excusent ; nam sævus est, inquit, hic leo, quia in confessione cogor peccata mea pervestigare, eaque ipsemet prodere, et me quodammodo infamem reddere ; quomodo enim mihi non credetur, si meipsum reum profitear ? Deinde rugiens est, sicut catulus, quia rugiet contra me confessarius per increpationem et pænæ injunctionem. Fugiamus igitur hunc leonem sævum et rugientem, differamus confessionem usque ad aliud tempus. Quam bene de istis heroibus dixit Sapiens, Prov. XXII. *Dicit piger : Leo est foris in medio platearum, occidendus sum.* Et Prov. XXVI. *Dicit piger : Leo est in via et Leena in itineribus ?* Sed non ita Samson, quin potius audacter irruit in leonem et discerpsit eum in frusta quasi hædum : (quod faciendum in confessione, cum minuta-